

льефно виявили апокрифічні підвалини цього державного утворення. Треба віддати належне колишньому гетьманові за самокритичне визнання утопічності тогочасного державотворчого проекту. У квітні 1925 р. у листі до сина Данила з нагоди його повноліття він писав: «Гетьманщина 1918 року була проголошена організованими хліборобами, але в той час навіть серед найбільш думаючої частини хліборобів ідея української державності і її конкретні форми не були ще ясно усвідомлені»⁵¹.

Примітки до розділу 9

- 1 Скоропадський П. Спогади. — К.; Філадельфія, 1995. — С.148.
- 2 Дорошенко Д. Історія України 1917—1923 рр. — К., 2002. — Т.2. — С.26.
- 3 Державний вістник. — 1918. — 16 травня.
- 4 Там само.
- 5 Потульницький В. Український консерватизм — ідеологічна і соціально-економічна передумова становлення 2-го Українського гетьману // Вісн. Київ. держ. лінгвіст. ун-ту. — 2000. — Вип. 4. — С.106.
- 6 Гелей С. Василь Кучабський: від національної ідеї до державності. — Л., 1998. — С.161-162.
- 7 Рудницький-Лисяк І. Історичні есе. — Т.2. — К., 1994. — С.72.
- 8 Попович М. В'ячеслав Липинський і український консерватизм // В'ячеслав Липинський: історико-політологічна спадщина і сучасна Україна. — 1998. — Т.1. — С.48.
- 9 Скоропадський П. Спогади. — С.29.
- 10 Винниченко В. Відродження нації. — К.; Відень, 1920. — Ч.ІІІ. — С.26, 103; Грушевський М. По школі // Літературно-науковий вісник. — 1918. — Т.72 (кн.ХІІ, грудень). — С.233-234.
- 11 Figs O.A Peoples Tragedy.The Russian Revolution.1918—1924. — London,1996. — P.449.
- 12 Мироненко О. Крах маріократії П.Скоропадського // Українське державотворення. Невитребуваний потенціал: Словник-довідник. — К., 1997. — С.252-260.
- 13 Стахів М. Україна в добу Директорії УНР. — Скрентон, 1962. — Т.1. — С.14.
- 14 Рудницький-Лисяк І. Зазн. праця. — С.170.
- 15 Геращенко Т. Українська народна громада // Вісн. Київ. держ. лінгвіст. ун-ту. — 2000. — Вип. 4. — С.196-213.
- 16 Див.: Скоропадський П. Спогади. — С.29.
- 17 Там само. — С.14-15.
- 18 Там само. — С.51.
- 19 Там само. — С.161-171.
- 20 Чикаленко Є. Щоденник. — К., 2004. — Т.2. — С.38.

- 21 Федишин О. Украинская революция. 1917–1918. — М., 2007. — С.176.
- 22 Vorwarts. — 1918. — 28 травня.
- 23 Киевская мысль. — 1918. — 19 жовтня.
- 24 Дорошенко Д. Вказ. праця. — С.286.
- 25 Державний вістник. — 1918. — 16 листопада.
- 26 Дорошенко Д. Вказ. праця. — С.48.
- 27 Державний вістник. — 1918. — 25 липня; 6 серпня.
- 28 ЦДАВО України. — Ф.1064. — Оп.1. — Спр.6. — Арк.128, 139; Копиленко О. Організація влади і законодавства Української Держави // Гетьман Павло Скоропадський та Українська Держава 1918 року. — К., 1998. — С.11-13; Вовк Ю. Організація військових судів у період Гетьманату // Там само. — С.99.
- 29 Державний вістник. — 1918. — 26 травня; 5 червня.
- 30 Могиланский Н. Трагедия Украины // Революция на Украине по мемуарам белых. — М.; Л., 1930. — С.130.
- 31 Державний вістник. — 1918. — 17 липня.
- 32 Там само. — 11 липня.
- 33 Там само. — 21 вересня.
- 34 Герашенко Т. Вказ. праця. — С.198-211.
- 35 Скоропадський П. Спогади. — С.137.
- 36 ЦДАВО України. — Ф.1064. — Оп.1. — Спр.6. — Арк.17.
- 37 Нова Рада. — 1918. — 7 листопада.
- 38 Любовець О. Українські політичні партії й політичні альтернативи 1917–1920 років. — К., 2005. — С.139.
- 39 Христюк П. Матеріали й замітки до історії української революції 1917–1920. — Кн.3. — С.143.
- 40 Дорошенко Д. Вказ. праця. — С.32-33.
- 41 Деникин А. Очерки русской смуты. Белое движение и борьба добровольческой армии. Май-октябрь 1918. Воспоминания, мемуары. — Минск, 2002. — С.54.
- 42 Зеньковский В. Пять месяцев у власти (15 мая — 19 октября 1918 г.). Воспоминания. — М., 1995. — С.22.
- 43 Сидорчук Т. Оцінка В.Липинським ролі і значення Гетьманату // Останній гетьман. Ювілейний збірник пам'яті Павла Скоропадського. 1873-1945. — К., 1993. — С.151-152.
- 44 Державний вістник. — 1918. — 18 жовтня; 14 листопада.
- 45 Скоропадський П. Спогади. — С.153; Революция на Украине по мемуарам белых. — С.154.
- 46 Революция на Украине по мемуарам белых. — С.156.
- 47 Там само. — С.219.
- 48 Скоропадський П. Спогади. — С.308.
- 49 Дорошенко Д. Вказ. праця. — С.73-75.
- 50 Христюк П. Вказ. праця. — С.88-89.
- 51 Солуха П. Договір з Москвою проти гетьмана Павла Скоропадського. — Чикаго, 1973. — С.271.